

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-3-36>

Кирило СЛОБОДЯНЮК,

orcid.org/0009-0003-9951-5222

аспірант кафедри української мови

Криворізького державного педагогічного університету

(Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна) belik8765@gmail.com

ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ ЯК ПРОЯВ АВТОРСЬКОГО БАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ТЕКСТАХ ЖАНРУ ФЕНТЕЗИ

Останніми роками жанр фентезі в Україні набуває значної популярності. Разом з тим зростає зацікавлення суспільства у дослідженні національної історії та культури. Авторі сучасного українського фентезі відповідають на цей запит шляхом включення цих тем у свої твори. На мовному рівні вони виражені прецедентними феноменами. Метою роботи є з'ясування особливостей репрезентації української національної ідентичності у текстах жанру фентезі.

Прецедентні феномени – це відомі та значущі для певної лінгвокультурної спільноти концепти, які часто відтворюються у мовленні та представляють основні цінності спільноти. Прецедентні феномени, джерелом походження яких є українська міфологія, складають основу надприродних елементів у текстах, використання феноменів слов'янської міфології та міфології народів світу урізноманітнює представлений фентезійний світ. Великого значення набуває також християнство, прецедентні феномени з якого виконують як сюжетно-композиційну, так і естетичну й експресивну функції. Популярним у сучасному українському фентезі є мотив хрещення Русі, проте інші історичні події та періоди також представлені в текстах. До них належать Київська Русь і козацька доба, як важливі етапи розвитку незалежності та державності України. Авторі сучасного фентезі акцентують увагу на участі України в міжнародних історичних і культурних процесах та спільності цінностей з Європою, що виражено за допомогою транснаціональних прецедентних феноменів з різних джерел. У фентезійних текстах представлена також національна культура та побут, а зокрема свята й обряди, фольклор, традиційний одяг, взуття та їжа, характерні для зображуваної у творах історичної доби. Національна ідентичність постає у текстах сучасного українського фентезі як така, що трансліює європейські ціннісні орієнтації, проте зберігає власні унікальні риси.

Ключові слова: прецедентні феномени, національна ідентичність, українська культура, сучасна українська література, жанр фентезі.

Kyrylo SLOBODIANIUK,

orcid.org/0009-0003-9951-5222

Postgraduate student at the Department of Ukrainian philology

Kyryvi Rih National Pedagogical University

(Kyryvi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine) belik8765@gmail.com

PRECEDENT PHENOMENA AS A MANIFESTATION OF THE AUTHORS' PERCEPTION OF UKRAINIAN IDENTITY IN FANTASY TEXTS

In recent years, the fantasy genre has gained considerable popularity in Ukraine. At the same time, the public interest in researching national history and culture is growing. Contemporary Ukrainian fantasy authors respond to this demand by incorporating these themes into their works. At the linguistic level, they are expressed through precedent phenomena. The aim of this study is to identify the characteristics of the representation of Ukrainian national identity in fantasy texts.

Precedent phenomena are concepts that are well-known and significant for a particular linguistic and cultural community, they are frequently reflected in speech and represent the core values of the community. Precedent phenomena originating in Ukrainian mythology form the basis of supernatural elements in texts, while the use of phenomena from Slavic mythology and the mythology of other ethnic communities diversifies the fantasy world presented. Christianity is playing a significant role, with its precedent phenomena performing plot-compositional, as well as aesthetic and expressive functions. The motif of the baptism of Rus is popular in contemporary Ukrainian fantasy, but other historical events and periods are also represented in the texts. These include Kyivan Rus and the Cossack era as important stages in the development of Ukraine's independence and statehood. Contemporary fantasy authors emphasize Ukraine's engagement in international historical and cultural processes and its shared values with Europe, which are expressed through transnational precedent phenomena from various sources. Fantasy texts also present national culture and everyday life, in particular traditional holidays and rituals, folklore, traditional clothing, footwear, and food that are typical for the historical era depicted in stories. National identity appears in contemporary Ukrainian fantasy texts as one that conveys European values while retaining its own unique features.

Key words: precedent phenomena, national identity, Ukrainian culture, contemporary Ukrainian literature, fantasy genre.

Постановка проблеми. Останніми роками в Україні посилюються тенденції до поглибленого вивчення національної ідентичності. Українські автори жанру фентезі, який набув значної популярності останніми роками, реагують на запит суспільства шляхом включення у твори елементів української культурної спадщини, переосмислення історичних та сучасних подій, що разом з творчою свободою, яку дозволяють особливості жанру, створює незвичне, але захопливе й актуальне для сучасного читача поєднання. Репрезентація цих концептів у творах на мовному рівні реалізована зокрема через прецедентні феномени, які стають дієвим інструментом у зв'язку з їхньою значущістю для широкого кола читачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню прецедентних феноменів присвячені праці таких вітчизняних науковців як А. Берестова, І. Богданова, Т. Кальченко, Ж. Колоїз, А. Петренко, М. Рослицька, Т. Соловійова та ін. І. Богданова ввела поняття «прецедентна одиниця», яку дослідниця розуміє як мовну репрезентацію прецедентних феноменів у тексті (Богданова, 2016). А. Петренко у своїй дисертації застосовує подібний поділ, використовуючи термін «прецедентна мовна одиниця» (Петренко, 2021). Ж. Колоїз акцентує увагу на культурологічних аспектах функціонування прецедентних феноменів (Колоїз, 2018). Праці таких дослідниць як М. Рослицька (Рослицька, 2018) і Т. Соловійова (Соловійова, 2022) присвячені прецедентним феноменам політичного дискурсу, а дослідження А. Берестової (Берестова, 2016) та Т. Кальченко (Кальченко, 2014) зосереджені на художніх текстах.

Мета статті полягає у виявленні провідних особливостей авторського бачення української культури у текстах жанру фентезі, репрезентованих прецедентними феноменами.

Виклад основного матеріалу. Прецедентні феномени – це культурно й інтелектуально значущі для певної спільноти концепти, які існують у свідомості мовців та часто відтворюються у мовленні (Берестова, 2016: 4; Богданова, 2016: 56–58; Петренко, 2021: 54; Соловійова, 2022: 51). Згідно з Ж. Колоїз прецедентні феномени представляють уявлення та знання членів певної лінгвокультурної спільноти, належать до ядерних елементів їхньої когнітивної бази і виконують роль еталонів культури, а також «можуть функціонувати у вигляді згорнутих метафор», викликаючи у реципієнта певні асоціації (Колоїз, 2018: 112–113). Фонові знання і традиції носіїв певної культури допомагають їм правильно декодувати прецедентний феномен (Колоїз, 2018: 114). З погляду лінг-

вокультурологічних ознак прецедентні феномени «є конденсаторами соціокультурної інформації та історичної пам'яті» (Кальченко, 2014: 3), а також виражають цінності та переконання певної спільноти (Колоїз, 2018: 112–113; Петренко, 2021: 54).

Автори сучасного українського фентезі зображають людину з позиції українських уявлень про світ як одну, але не єдину, розумну істоту, яка може взаємодіяти з міфологічними істотами й у цій взаємодії повинна дотримуватися певних правил, що виступає інтерпретацією міфологічної картини світу давніх українців, у якій всі елементи: людина, природа, вищі сили, не завжди відомі людині, – тісно пов'язані між собою (Пріц, 2018: 148). Такий підхід гармонічно вписується в особливості жанру та дає змогу авторам звернутися до культурної спадщини українського народу, пропустити народні уявлення крізь призму сучасного світогляду. Автори широко використовують українську міфологію у своїх творах, що робить їх близькими для читача й акцентує увагу на традиційних віруваннях та уявленнях минулих поколінь (наприклад, *баба-літавиця* (Довгопол, 2023: 89), *домовик* (Довгопол, 2023: 138), *зlidні* (Довгопол, 2023: 141), *блуд* (Довгопол, 2023: 175), *годованець* (Довгопол, 2023: 177), *Ох* (Довгопол, 2023: 189), *мавка* (Дерев'янка, 2025a: 18; Дерев'янка, 2025b: 436; Самойленко, 2025a: 372); *потерчата* (Дерев'янка, 2025a: 87), *лісовик* (Дерев'янка, 2025a: 89), *щезник* (Дерев'янка, 2025a: 107) та інші).

Звертаючись до міфологічних образів та мотивів, українські автори послуговуються також слов'янською міфологією та міфологією народів світу, що дає змогу збагатити фентезійну складову, підкреслює зв'язок культур (наприклад, *лісові німфи* (Самойленко, 2024: 208), *феї* (Самойленко, 2024: 208), *Дволикій Янус* (Самойленко, 2025a: 18), *Локі* (Самойленко, 2024: 129), *полудниця* (Самойленко, 2025a: 18; Самойленко, 2025b: 338), *Перун*, *Хорс*, *Стрибог*, *Дажбог* (Дерев'янка, 2025a: 247), *Одін* (Дерев'янка, 2025b: 99) тощо). Окрім того, в умовах впливу глобалізації на розвиток культури, не дивує використання авторами образів з популярної культури (наприклад, *перевертні* та *срібло*, як єдиний засіб їх подолати (Аренев, 2024: 233; Дерев'янка, 2025b: 10)).

Окрім міфології особливе місце у жанрі українського фентезі посідає християнство. Це відображається як на рівні творення сюжету й образів персонажів (які, наприклад, є християнами: батько головного героя роману В. Аренева «Пан Малодобрий» (Аренев, 2024), Ярема Яровий з роману П. Дерев'янка «Аркан вовків» (Дерев'янка, 2025a)), так і на рівні стилістики,

що вказує на розуміння цієї релігії як такої, що має велике значення для сучасного суспільства та мала вплив на історичний розвиток держави («... чутки про те, що <...> поява єдиногодущинці передвіщає щось подібне до зовнішньосвітнього Армагеддона» (Самойленко, 2024: 164); «... в огидливо смердючу вуличку вони б не сунули носа навіть під страхом Судного дня» (Самойленко, 2024: 80); «Він пробурмотів щось про шляхи, які були несповідимі якимись господами, а, можливо, й одним...» (Самойленко, 2025b: 35); «...Господь обдаровує нас із ласки Своєї» (Аренєв, 2024: 19); «А хто не без гріха, хай перший кине камінь» (Аренєв, 2024: 32); «стежки Господні невідомі» (Аренєв, 2024: 149); *раба Божя* (Довгопол, 2023: 181); *проща* (Довгопол, 2023: 120); *Старий Завіт* (Дерев'янка, 2025a: 82); *Ієрихонські труби* (Дерев'янка, 2025a: 202); *Святійший патріарх Київський і всієї Русі-України* (Дерев'янка, 2025b: 7), «Пресвята Діво Маріє!» (Дерев'янка, 2025b: 47), «На все воля Його» (Дерев'янка, 2025b: 141)).

Окрему увагу варто приділити переосмисленню ролі хрещення Русі, оскільки ця історична подія фігурує у творах К. Самойленко, П. Дерев'янка та Н. Довгопол. Якщо К. Самойленко обирає аналогію (у романі «Закони Невриди» авторка описує указ правителя, який вимагає від підданих замість святкування народних свят (які відповідають язичницьким святам слов'ян) приходити до церкви на прощення гріхів (Самойленко, 2024: 339–341)), то П. Дерев'янка розкриває цю тему більш експліцитно: вустами персонажа-очевидця подій хрещення Русі: «Предки жили разом із християнами. Кожен молився кому бажав. Володимир наказав поставити храм на честь богів... Але за декілька років зруйнував його. Наші боги стали незручними князю. Заважали! Не казали, що ми всі раби від народження, що грішні довіку, що мусимо одвічно спокутувати й терпіти будь-які знуцання долі» (Дерев'янка, 2025a: 247); «Не бажали жити серед церков із хрестами, не бажали бачити руїну капищ, не бажали йти у води Дніпра приймати розп'ятого бога...» (Дерев'янка, 2025a: 248). У творі Н. Довгопол зображений перехідний період між язичництвом і християнством, коли населення поступово приймає нову віру, хоча є особи, що залишаються язичниками, або такі, що змішують обидві віри («Стрибогом клянусь! І святим Онуфрієм» (Довгопол, 2023: 79), «Для древлан-язичників, які досі поклонялися Велесові й Дажбогу, яким святий Ілля заміняв Перуна...» (Довгопол, 2023: 207), «Нехай Велес і всі святі мученики їй прощають...» (Довгопол, 2023: 55)), збудовано вже багато церков, а язичницькі капища

(Довгопол, 2023: 16) ще лишаються у лісах. Поєднання християнства з давніми віруваннями й міфологічним світоглядом є характерною рисою уявлень українців у різні періоди.

Автори українського фентезі зображують також українську культуру та побут. Українські свята і традиції знаходять відображення і в цьому жанрі імпліцитно (наприклад, обряди в ніч Літи в романі К. Самойленко «Закони Невриди» нагадують слов'янські обряди на Купала (Самойленко, 2024: 332–333)) або експліцитно, серед яких зустрічаємо згадки про свято *Купала* (Дерев'янка, 2025a: 37; Довгопол, 2023: 86), *Покрову* (Дерев'янка, 2025b: 354), *Великдень* (Довгопол, 2023: 204), *Зелені свята* (Дерев'янка, 2025a: 43) і *Різдво* (Дерев'янка, 2025a: 58), обряди *колядування* (Довгопол, 2023: 258), *весільні обряди та звичаї* (Дерев'янка, 2025b: 177, 270), а також такі обрядові предмети як *мотанка* (Довгопол, 2023: 26) чи *покуття* як особливе місце в домі, де стояли ікони (Дерев'янка, 2025a: 66; Довгопол, 2023: 258).

Серед прецедентних артефактів у текстах трапляється український традиційний одяг і взуття, зокрема *вишиванка* (Дерев'янка, 2025a: 35; Довгопол, 2023: 314), а також *плахта* (Довгопол, 2023: 13), *запaska* (Довгопол, 2023: 77), *сап'янци* (Довгопол, 2023: 178), *жупан*, *кунтуши* (Дерев'янка, 2025a: 13), *крайка* (Дерев'янка, 2025a: 35). У творах часто зображено традиційні прикраси різних періодів та регіонів: *очілля* (Довгопол, 2023: 27), *колти*, *лунниця* (Довгопол, 2023: 24), *згарда* (Дерев'янка, 2025a: 13; Самойленко, 2025a: 34), *вінок*, який має ще й символічне значення (Дерев'янка, 2025a: 41). Часто фігурують традиційна їжа та напої: *варенуха* (Дерев'янка, 2025a: 56), *узвар* (Довгопол, 2023: 234).

У творах сучасного фентезі присутній український фольклор: билини про *Іллю Муромця* (Довгопол, 2023: 36), казки про *Івасика-Телесика* (Дерев'янка, 2025b: 119; Довгопол, 2023: 143–144) і *Кобилячу голову* (Довгопол, 2023: 124–126), легенди про *козаків-характерників* (Дерев'янка, 2025a: 13), *козака Мамая* (Дерев'янка, 2025a: 44) і *Байду* (Дерев'янка, 2025b: 244) та українські народні пісні («*Ой під вишнею, під черешнею*» (Дерев'янка, 2025b: 436), «*Гей, наливайте, повнії чари...*» (Дерев'янка, 2025b: 265)).

Автори українського фентезі звертаються до теми історії, підкреслюючи національний метанаратив, згідно з яким історію держави розглядають як безперервне існування нації попри періоди бездержавності та формування нації від часів Київської Русі до козацької держави та сучасної

незалежної держави (Колесник, 2008: 164). Лейтмотивом сучасного українського фентезі є ідея незалежності України та її роль як активного учасника світової історії. Такий підхід на рівні тексту реалізований за допомогою прецедентних феноменів, до яких належать історичні події, організації, держави, діячі, періоди тощо (наприклад, *Гетьманщина* (Дерев'янка, 2025а: 44), *хрещення святого Володимира* (Дерев'янка, 2025а: 247), *Велике князівство Литовське* (Дерев'янка, 2025b: 131), *древляни* (Довгопол, 2023: 11), *Данило Галицький* (Довгопол, 2023: 52), *скасування кріпосного права* (Самойленко, 2024: 245)). Вони виконують також аксіологічну функцію: згадка в тексті підкреслює їхню важливість та актуальність для автора і читача.

В історичних й альтернативно-історичних фентезійних творах присутні провідні атрибути відповідної доби: у романах П. Дерев'янка це прецедентні феномени козацької доби, наприклад, *запорожець*, *гетьманська булава* (Дерев'янка, 2025а: 43), *курінь* (Дерев'янка, 2025а: 45), *осавула* (Дерев'янка, 2025а: 45; Дерев'янка, 2025b: 56), *джура* (Дерев'янка, 2025b: 72), у повісті Н. Довгопол – реалії Київської Русі («*Раніше ховалися від князівських усобиць і непосильної данини, а нині – від монгольського війська, що вже захопило Київ, Чернігів і Переяслав*» (Довгопол, 2023: 16); *древляни* (Довгопол, 2023: 11)), а у В. Аренєва – реалії Європи XVIII ст. (наприклад, «*У Середні віки риторика разом з діалектикою і граматиною складала так званий «тривіум», себто три базові дисципліни вільного мистецтва. Лише засвоївши їх учені міг переходити до квадрівіума, що складалася з арифметики, геометрії, астрономії й музики*» (Аренєв, 2024: 247); «*кілька століть вони існували як гірничі поселення, й тільки нещодавно здобули право на власний герб, ратушу і ремісничі цехи...*» (Аренєв, 2024: 27), *таляри* і *феніги*, якими розраховуються герої твору (Аренєв, 2024: 13, 15, 19)).

Транснаціональні прецедентні феномени – відомі у двох та більше національних культурах –

відображають бачення сучасних авторів фентезі української культури як частини європейської спільноти із залученням до міжнародних процесів та спільністю цінностей. До таких прецедентних феноменів належать історичні реалії, події та діячі (*Римська імперія* (Самойленко, 2025а: 73), *Османська імперія* (Дерев'янка, 2025b: 227) *Цицерон* (Самойленко, 2025b: 206), *Марія Антуанетта* (Самойленко, 2025а: 802); *середньовічний лицарський турнір* (Грабовська, 2025: 20; Грабовська, 2022: 143), *сюзерен і васал* (Грабовська, 2025: 122; Грабовська, 2022: 126)), політичні гасла («*Свобода. Рівність. Братерство*» (Самойленко, 2025b: 433)), світова література («*Дістатися Брами вона не змогла б, навіть якби мала впертість Мартіна Ідена*» (Самойленко, 2024: 26), «*Зовнішньосвітня література розповідала про одного вінценосного чоловіка, що прикидався божевільним. Ріна нехай у політичних справах тямила небагато, але Шекспіра читала*» (Самойленко, 2024: 150); «*Клавдієм назвали мене, та прийшов убити брата ти*» (Самойленко, 2025b: 188)) і мистецтво («*наче годинник на картині Далі*» (Самойленко, 2025b: 182), *опера Глюка* (Самойленко, 2025b: 173), *ноктюрн Шопена* (Самойленко, 2025а: 44)).

Висновки. Автори сучасного українського фентезі звертаються до тем національної історії, культури та побуту, що відповідає актуальним вподобанням суспільства. Цей жанр стає важливим засобом репрезентації української міфології, яка органічно поєднується з особливостями фентезі. Особливе місце у творах посідає християнство як провідна релігія в Україні, що поєднується з побутовими віруваннями українців. У сучасному фентезі автори рефлексують на тему історії України, її шляху до незалежності, представляють національну культуру як частину світової і зокрема європейської культури, проте яка містить унікальні риси, що формують українську ідентичність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арєнев В. Пан малодобрий. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2024. 256 с.
2. Берестова А. А. Релігійна прецедентність у мові української прози кінця ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2016. 24 с.
3. Богданова І. В. Сугестивний потенціал прецедентних одиниць в українському медійному дискурсі початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Донецький нац. ун-т. Вінниця, 2016. 191 с.
4. Грабовська І. Замок із кришталю. Замок із кришталю. Том 3. Харків: Віват, 2025. 744 с.
5. Грабовська І. Замок із кришталю. Зіркі й кістки. Том 1. Харків: Віват, 2022. 464 с.
6. Дерев'янка П. Літопис Сірого Ордену. Аркан вовків. Том 1. Львів: Видавництво Старого Лева, 2025а. 520 с.
7. Дерев'янка П. Літопис Сірого Ордену. Тенета війни. Том 2. Львів: Видавництво Старого Лева, 2025b. 536 с.
8. Довгопол Н. Витязь і Вірлиця. Харків: Жорж, 2023. 324 с.
9. Кальченко Т. Ю. Функціонально-семантичні особливості прецедентних феноменів у поетичних текстах І. Римарука і В. Герасим'юка : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Харківський національний ун-т імені Василя Каразіна. Харків, 2014. 24 с.

10. Колоїз Ж. В. Актуалізація прецедентності в публіцистиці Івана Багряного. Філологічні студії: *Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2018. Вип. 18. С. 108–127. URL: <https://doi.org/10.31812/filstd.v18i0.2132> (дата звернення: 25.03.2026).
11. Колесник І. Український гранд-нарратив. Ретроспективи та перспективи. *Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки*. Київ, 2008. Вип. 3. С. 153–177.
12. Петренко А. С. Прецедентні феномени в заголовках сучасних засобів масової комунікації: джерела, структура, рецепція : дис. ... канд. філол. наук : 035 Філологія. Київ, 2021. 332 с.
13. Приц В. Міфологічна картина світу. *VII Всеукраїнська наукова конференція «АСТРОНОМІЯ І СЬОГОДЕННЯ»*. 2018. С. 148–152.
14. Рослицька М. В. Прецедентне ім'я в політичному дискурсі: формально-семантичні ознаки і соціопррагматичний потенціал (на матеріалі промов президентів України, Польщі та Франції кін. ХХ–поч. ХХІ ст.) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Львів, 2018. 357 с.
15. Самойленко К. В. Двоповня. Закони Невриди. Том 1. Харків: КСД, 2024. 480 с.
16. Самойленко К. В. Двоповня. Остання данина Саверу. Том 3. Харків: КСД, 2025а. 992 с.
17. Самойленко К. В. Двоповня. Судні дні в Кабрії. Том 2. Харків: КСД, 2025б. 440 с.
18. Соловійова Т. О. Типологія та прагматика прецедентних феноменів в українськомовному політичному дискурсі 2014–2019 рр : дис. ... канд. філол. наук. 035. Кривий Ріг, 2022. 236 с.

REFERENCES

1. Arieniev V. (2024). Pan Malodobryi [Lord the Notsogood]. A-BA-BA-HA-LA-MA-HA. 256 p. [in Ukrainian].
2. Berestova A. A. (2016). Relihiina pretsedentnist u movi ukrainskoi prozy kintsia XX – pochatku XXI stolittia [Religious Precedence in the Language of Ukrainian Prose of the Late 20th and Early 21st Centuries]. [Abstract of a dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. H. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Kharkiv. 24 p. [in Ukrainian].
3. Bohdanova I. V. (2016). Suhestyvnyi potentsial pretsedentnykh odynyts v ukrainskomu mediinomu dyskursi pochatku KhKhI stolittia [The suggestive potential of precedent units in Ukrainian media discourse at the beginning of the 21st century]. [dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. Donetsk National University. Vinnytsia. 191 p. [in Ukrainian].
4. Hrabovska I. (2025). Zamok iz kryshkaliu [A castle of cristal]: V. 3. Zamok iz kryshkaliu. Vivat. Kharkiv. 744 p. [in Ukrainian].
5. Hrabovska I. (2022). Zirky y kistky [Stars and bones]: V. 2. Zamok iz kryshkaliu. Vivat. Kharkiv. 440 p. [in Ukrainian].
6. Derevianko P. (2025a). Arkan vovkiv [The Wolves' Arcan]: V. 1. Litopys Siroho Ordenu. Vydavnytstvo Staroho Leva. Lviv. 520 p. [in Ukrainian].
7. Derevianko P. (2025b). Teneta viiny [The net of the war]: V. 2. Litopys Siroho Ordenu. Vydavnytstvo Staroho Leva. Lviv. 536 p. [in Ukrainian].
8. Dovhopol N. (2023). Vytiaz i Virlytsia [The Knight and the Virlytsia]. Zhorzh. Kharkiv 324 p. [in Ukrainian].
9. Kalchenko T. (2014). Funktsionalno-semantychni osoblyvosti pretsedentnykh fenomeniv u poetychnykh tekstakh I. Rymaruka i V. Herasymiuca [Functional and semantic features of precedent phenomena in the poetic texts of I. Rymaruk and V. Herasiuk]. [Abstract of a dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. Vasyl Karazin Kharkiv National University. Kharkiv. 24 p. [in Ukrainian].
10. Koloiz Zh. V. (2018). Aktualizatsiia pretsedentnosti v publitsystytsi Ivana Bahrianoho [The Role of Precedence in Ivan Bahrianyi's Journalistic Writings]. *Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. pr. 18. Pp. 108–127. [in Ukrainian].
11. Kolesnyk I. (2008). Ukrainyskyi brand-narativ. Retrospektyvy ta perspektyvy [The Ukrainian Grand Narrative: Retrospectives and Prospects]. *Eidos. Almanakh teorii ta istorii istorychnoi nauky*. pr. 3. Pp. 153–177. [in Ukrainian].
12. Petrenko A. S. (2021). Pretsedentni fenomeny v zaholovkakh suchasnykh zasobiv masovoi komunikatsii: dzherela, struktura, retseptsiia [Precedent phenomena in the headlines of contemporary mass media: sources, structure, reception]. [dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. The National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv. 332 p. [in Ukrainian].
13. Prits V. (2018). Mifolohichna kartyna svitu [The Mythological Worldview]. *VII Vseukrainska naukova konferentsiia «ASTRONOMIA I SOHODENNIA»*. Pp. 148–152. [in Ukrainian].
14. Roslytska M. V. (2018). Pretsedentne imia v politychnomu dyskursi: formalno-semantychni oznaky i sotsioprahmatychnyi potentsial (na materialy promov prezydentiv Ukrainy, Polshchi ta Frantsii kin. XX–poch. XXI st.) [Precedent names in political discourse: formal-semantic features and sociopragmatic potential (based on speeches by the presidents of Ukraine, Poland and France from the late 20th to the early 21st century)]. [dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. Ivan Franko National University of Lviv. Lviv. 357 p. [in Ukrainian].
15. Samoilenko K. (2024). Zakony Nevrydy [Laws of Nevryda]: V. 1. Dvopovnia. KSD. Kharkiv. 480 p. [in Ukrainian].
16. Samoilenko K. (2025a). Ostannia danyna Saveru [The last tax of Saver]: V. 3. Dvopovnia. KSD. Kharkiv. 992 p. [in Ukrainian].
17. Samoilenko K. (2025b). Sudni dni v Kabirii [Judgement Days in Kabiriia]: V. 2. Dvopovnia. KSD. Kharkiv. 440 p. [in Ukrainian].
18. Soloviova T. O. (2022). Typolohiia ta prahmatyka pretsedentnykh fenomeniv v ukrainskomovnomu politychnomu dyskursi 2014–2019 rr. [The Typology and Pragmatics of Precedent Phenomena in Ukrainian-Language Political Discourse, 2014–2019]. [dissertation for the degree of Candidate of Philological Sciences]. Kryvyi Rih State Pedagogical University. Kryvyi Rih. 236 p. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

